

Briuselis, 2014 10 20
COM(2014) 639 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Europos mikrofinansų priemonės „Progress“ įgyvendinimas 2013 m.

TURINYS

1.	ĮVADAS.....	3
2.	ĮGYVENDINIMAS MIKROKREDITŲ TEIKĖJŲ LYGMENIU	3
2.1.	Sudarytos sutartys	4
2.2.	Finansuoti veiksmai	5
2.3.	Finansuotos ir atmestos paraiškos	8
3.	ĮGYVENDINIMAS MIKROKREDITŲ GAVĖJŲ LYGMENIU.....	9
3.1.	Mikrokreditų kiekis ir galutinių gavėjų skaičius.....	9
3.2.	Mikrofinansų priemonės „Progress“ socialinis poveikis ir poveikis užimtumui	9
3.2.1.	Palankių sąlygų neturinčių grupių įtraukimas.....	9
3.2.2.	Mažos sumos – didelis poveikis.....	10
3.3.	Finansuotų verslininkų ir labai mažų įmonių pasiskirstymas pagal sektorius ir regionus	11
4.	PAPILDOMUMAS IR DERĖJIMAS SU KITOMIS EUROPOS SĄJUNGOS PRIEMONĖMIS	12
5.	IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS	12

1. ĮVADAS

2013 m. prasidėjo Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonės „Progress“ (toliau – mikrofinansų priemonė „Progress“) investavimo laikotarpio antroji pusė. Pagal 2010 m. Europos Komisijos (toliau – Komisija) pristatytą mikrofinansų priemonę „Progress“ ne ilgiau kaip iki 2016 m. balandžio mėn. bus toliau siūlomi produktai mikrokreditų teikėjams, kad jie turėtų geresnes galimybes gauti mikrofinansavimą Europos Sąjungoje (ES).

Mikrofinansų priemonė „Progress“ buvo sukurta Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 283/2010/ES (toliau – sprendimas) siekiant paremti mikrofinansavimą įvairiomis priemonėmis, visų pirma garantijomis ir finansuojamomis priemonėmis. Be 105 mln. EUR ES lėšų, jai taip pat skirta papildoma 100 mln. EUR suma iš Europos investicijų banko¹. Mikrofinansų priemonę „Progress“ sudaro dvi dalys: pagal vieną – mikrofinansavimo tarpininkams teikiamos garantijos, pagal kitą – jiems teikiamos finansuojamos investicijos, pavyzdžiui, paskolos ir kapitalas. Abi dalis valdo Europos investicijų fondas (EIF).

Šioje ataskaitoje bus apžvelgiama veikla ir pokyčiai 2013 m. įgyvendinant mikrofinansų priemonę „Progress“. Dauguma duomenų šioje ataskaitoje yra 2013 m. rugsėjo 30 d. turėti duomenys, o kai įmanoma pateikiami naujesni duomenys. Todėl didžioji dauguma 2013 m. pokyčių yra susiję su laikotarpiu nuo 2012 m. spalio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d. Šie duomenys yra papildyti informacija, gauta iš tyrimo apie mikrofinansų srities trūkumus ir galimybes, kaip juos pašalinti pasitelktus ES finansinę priemonę (toliau – tyrimas)², ir iš Komisijos užsakymu atliekamo mikrofinansų priemonės „Progress“ tarpinio vertinimo (toliau – tarpinis vertinimas)³.

Ataskaitos struktūra atitinka sprendime išdėstytus reikalavimus. Visų pirma pateikiama informacija apie priemonės taikymą tarpininkams ir galutiniams gavėjams. Po to ataskaitoje nagrinėjamas mikrofinansų priemonės „Progress“ socialinis poveikis ir papildomumas kitų ES priemonių atžvilgiu. Ataskaitos pabaigoje apžvelgiamos ateities perspektyvos, taip pat pateikiama nuomonė apie naują pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programą (EaSI) numatytą priemonę⁴, kuri bus pradėta įgyvendinti 2014 m. antrąjį pusmetį.

2. ĮGYVENDINIMAS MIKROKREDITŲ TEIKĖJŲ LYGMENIU

Mikrokreditų teikėjai (t. y. viešieji ir privatieji subjektai (bankai ir ne bankai)) atlieka itin svarbų vaidmenį siekiant mikrofinansų priemonės „Progress“ tikslo – galutiniams gavėjams išmokėti 500 mln.⁵ EUR suteikiant 46 000 mikrokreditų. Mikrokreditų teikėjų skaičius išaugo nuo 26 teikėjų 2012 m. iki 40 2013 m.⁶ vertinant 54 operacijas, taip pat padidėjo geografinė aprėptis. Šie pokyčiai yra labai svarbūs siekiant minėto tikslo.

¹ Daugiau informacijos apie mikrofinansų priemonės „Progress“ finansavimą, produktus ir valdymą galite rasti 2010 m. metinėje ataskaitoje <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52011DC0195>.

² *Evers & Jung*, <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>.

³ *Ramboll Management Consulting* (tebevykdoma).

⁴ <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:LT:PDF>

⁵ Įskaitant bendras investicijas iš privačiojo sektoriaus ir grįžtamasias lėšas. Taip pat žr. 2.2 skirsnį.

⁶ Naujausias tarpininkų sąrašas pateiktas adresu <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=en>.

2.1. Sudarytos sutartys

Tarpininkų tipai

Kaip nurodyta toliau, mikrokreditų teikėjai pasiskirstę proporcingai – 18 ne bankų ir 20 bankų. Be to, yra dvi viešosios institucijos. Po 2012 m. metinės ataskaitos sutartis pasirašę teikėjai yra paryškinti pusjuodžiu šriftu:

18 ne bankų: „Microstart“, „Crédal“ (BE), „Jobs MFI“, „Mikrofond“ (BG), „**Vækstfonden**“ (DK), „Microfinance Ireland“ (IE), „Créa-Sol“, „Adie“, „**Initiative France**“ (FR), SEFEA⁷ (IT), „Qredits“ (NL), „Inicjatywa Mikro“ (PL), FAER, „Patria Credit“ (RO), „**SKB Leasing**“ (SI), „**Fair Finance**“, „Ezbob“, **GLE** (UK).

20 bankų: „Société Generale Expressbank“ (BG), „Pancretan Cooperative Bank“, „**Cooperative Bank of Peloponnese**“ (EL), „**Caja Rurales Unidas**“, „**Colonya Caixa Pollenca**“, „**Laboral Kutxa**“ (ES), „BCC Mediocredit“, „BCC Emilbanca“, Banca „Popolare di Milano“, „**BCC Bellegra**“ (IT), „Cooperative Central Bank“ (CY), Šiaulių bankas (LT), „Erste Bank“ (AT), „FM Bank“ (PL), „Millenium BCP“, „Banco Espírito Santo“ (PT), „Banca Transilvania“ (RO), „Sberbank banka“, „**Banka Koper**“ (SI), „**OTP banka**“ (SK).

2 viešosios institucijos: ICREF⁸ (ES), „**Finmolise**“ (IT).

Mikrokreditų teikėjų veikla valstybėse narėse

2013 m. pasirašytos 25 naujos sutartys, be kita ko, su 15 mikrokreditų teikėjų, kurie anksčiau nėra gavę paramos pagal mikrofinansų priemonę „Progress“. Penkios iš šių sutarčių sudarytos su tarpininkais iš valstybių narių, kuriose mikrofinansų priemonės „Progress“ parama anksčiau nebuvo naudota: Danijos, Slovakijos ir Jungtinės Karalystės (trys tarpininkai). Be to, 2014 m. numatyta sudaryti dvi sutartis su šalimis, kurioms šiuo metu netaikoma mikrofinansų priemonė „Progress“ (Švedija ir Kroatija). Tada priemonė bus taikoma iš viso 20 valstybių narių.

Mikrofinansų priemonės „Progress“ geografinis pasiskirstymas (2014 m. kovo 31 d.)

⁷ Jungtinė kelių mikrokreditų teikėjų organizacija.

⁸ Jungtinė kelių mikrokreditų teikėjų organizacija.

2.2. *Finansuoti veiksmai*

Garantijos

2013 m. programa, pagal kurią teikiamos garantijos, vykdyti labai sėkmingai. Ji ir toliau susilaukia daug dėmesio. Tarpininkų, kuriems suteiktos garantijos, skaičius padidėjo nuo 12 2012 m. iki 27 2013 m. pabaigoje. Šiuo metu planuojama pasirašyti daugiau garantijų sutarčių, taigi tikėtina, kad iki 2014 m. pabaigos bus visiškai išnaudotas ES suteiktas bendras 23,8 mln. EUR (atėmus EIF mokesčius) garantijų biudžetas.

Finansuojamos priemonės

Yra įvairių finansuojamų priemonių⁹, tačiau 2013 m. pasinaudota tik pirmą kartą paskolomis. Iš viso esamiems arba naujiems tarpininkams suteiktos devynios pirmą kartą paskolos. Ši priemonė yra populiariausia tarp tarpininkų, nes ji yra ne tokia sudėtinga, palyginti su kitomis priemonėmis. Atsižvelgdamas į investicijoms į nuosavą kapitalą reikalingą investavimo laikotarpį, EIF nuo 2014 m. balandžio mėn. atsisakė šios konkrečios finansuojamos priemonės. Tačiau naujoje EaSI programoje (žr. 5 skirsnį) nustatytas konkretus uždavinys stiprinti mikrokreditų teikėjų institucinius gebėjimus. Siekiant šio tikslo svarbų vaidmenį atliks nuosavo kapitalo tipo investicijos.

Mikrofinansų priemonės „Progress“ operacijų apžvalga (2013 m. gruodžio 31 d. duomenys)

Iš toliau pateiktos lentelės matyti, kad kai kurie tarpininkai gauna ir garantijas, ir paskolas. Vis dėlto reikėtų paminėti, kad šios dvi priemonės visuomet apima skirtingus portfelius, t. y. mikrofinansų priemonės „Progress“ garantijų negalima naudoti mikrokreditams, finansuojamiems iš mikrofinansų priemonės „Progress“, padengti. Iš lentelės taip pat matyti, kad kai kurie tarpininkai sugebėjo gauti tokios pačios rūšies paramą kelis kartus. Tai galėjo įvykti dėl to, kad jie sugebėjo išmokėti pakankamai mikrokreditų, kad galėtų teikti naują paramos paraišką (pvz., „Microstart“), arba dėl to, kad pagal tą pačią priemonę buvo teikiami mikrokreditai skirtingų tipų klientams, todėl ta pati priemonė apima įvairius portfelius (pvz., antraeiles ir trečiaieiles garantijas banko „FM Bank“ atveju). Kadangi mikrofinansų priemonė „Progress“ buvo sėkmingai įgyvendinama, buvo padidinti kreditavimo įsipareigojimai FAER ir „Inicjatywa mikro“. „Adie“, be garantijos susitarimo, pasirašyto 2012 m. pabaigoje, taip pat gavo ir didelę paskolą.

1 lentelė. Mikrofinansų priemonės „Progress“ operacijų apžvalga (2013 m. gruodžio 31 d. duomenys)

(Naujos operacijos pažymėtos pusjuodžiu šriftu)

Valstybė narė	Tarpininkas	Priemonė	Parama tarpininkui (EUR)
----------------------	--------------------	-----------------	---------------------------------

⁹ Daugiau informacijos apie mikrofinansų priemonės „Progress“ produktus galite rasti 2010 m. metinėje ataskaitoje.

BE	Microstart	garantija	100 000
		garantija	200 000
BE	Crédal Société Coopérative	garantija	300 000
BG	JOBS MFI	pirmaeilė paskola	6 000 000
		garantija	200 000
BG	Mikrofond	pirmaeilė paskola	3 000 000
BG	Société Generale Expressbank	pirmaeilė paskola	8 500 000
DK	Vækstfonden	garantija	200 000
IE	Microfinance Ireland	garantija	1 400 000
	(Pirmasis etapas)	garantija	100 000
EL	Pancretan Cooperative Bank	garantija	900 000
EL	Cooperative Bank of Peloponnese	pirmaeilė paskola	4 000 000
ES	ICREF	pirmaeilė paskola	4 000 000
ES	Caja Rurales Unidas	pirmaeilė paskola	8 000 000
ES	Colonya Caixa Pollenca	garantija	300 000
ES	Laboral Kutxa	garantija	800 000
FR	Créa-Sol	pirmaeilė paskola	1 000 000
		pirmaeilė paskola	1 000 000
FR	Adie	garantija	2 300 000
		pirmaeilė paskola	5 000 000
FR	Initiative France	garantija	500 000
IT	SEFEA	pirmaeilė paskola	2 000 000
IT	BCC Mediocrafi	pirmaeilė paskola	3 000 000
IT	BCC Emilbanca	pirmaeilė paskola	2 000 000
IT	Banca Popolare di Milano	pasidalytos rizikos	4 000 000

		paskola	
IT	BCC Bellegra	pirmaeilė paskola	1 300 000
IT	Finmolise	pirmaeilė paskola	1 000 000
CY	Cooperative Central Bank	pirmaeilė paskola	4 000 000
LT	Šiaulių bankas	pirmaeilė paskola	5 000 000
NL	Qredits	garantija	1 300 000
		garantija	1 700 000
AT	Erste Bank	garantija	500 000
PL	Inicjatywa Mikro	pirmaeilė paskola	3 900 000
		pirmaeilė paskola	3 200 000
PL	FM Bank	garantija	800 000
		garantija	1 300 000
		garantija	900 000
PT	Millenium bcp	garantija	300 000
		garantija	500 000
PT	Banco Espírito Santo	pirmaeilė paskola	8 800 000
RO	FAER	pirmaeilė paskola	1 000 000
		pirmaeilė paskola	1 000 000
RO	Patria Credit	garantija	1 000 000
		pirmaeilė paskola	8 000 000
RO	Banca Transilvania	pirmaeilė paskola	7 500 000
		garantija	1 700 000
SI	Sberbank banka	subordinuoti paskola	8 800 000
SI	Banka Koper	garantija	600 000
SI	SKB Leasing	pirmaeilė paskola	9 000 000

SK	OTP banka	garantija	1 300 000
UK	Fair Finance	garantija	200 000
UK	EZBOB	garantija	400 000
UK	GLE	garantija	900 000
18 VN	40 mikrokreditų teikėjų	54 sutartys	134 700 000*

* Paskolų sutarčių atveju įtrauktas EIB įnašas

Finansinė aprėptis

Įsipareigojimų mikrokreditų teikėjams bendra suma yra 134,7 mln. EUR (įskaitant garantijas, kurių atveju bendra viršutinės ribos suma – 20,7 mln. EUR), o bendra išmokėta finansuojamų priemonių suma – 60,17 mln. EUR. Taip yra dėl to, kad parama išmokama ne iš karto po sutarties pasirašymo ir gali būti išmokama dalimis, kol bus įvykdytos sutarties sąlygos. Apskritai ne bankai greičiau prašė išmokų nei bankai.

Garantijų atveju padėtis kitokia, iš dalies taip yra dėl šio produkto pobūdžio. Garantijos neišmokamos kaip finansuojamos investicijos. Jas galima panaudoti, kai nevykdomi įsipareigojimai, ir jomis galima padengti tik dalį mikrokreditų teikėjo portfelio. Dėl panašių priežasčių kaip ir praėjusiais metais¹⁰ grynoji panaudotų garantijų suma yra gana nedidelė – 1,34 mln. EUR, 90 proc. kurios panaudojo „FM Bank“ ir „Qredits“. Tikimasi, kad grynoji panaudotų garantijų suma laikui bėgant gerokai padidės. 2014 m. kovo mėn. pabaigoje ši suma padidėjo iki 2,11 mln. EUR.

Pasiektas finansinis svertas

Pasitelkiant finansinį svertą galima suprasti, kaip turint pradinį 100 mln. EUR ES finansavimą galima pasiekti tikslą suteikti 500 mln. EUR vertės mikrokreditų¹¹. Dėl bendrų EIB investicijų pasiektas finansinio sverto koeficientas yra maždaug 2, jis dar didesnis dėl mikrokreditų teikėjų lygmeniu sukurtu finansinio sverto. Didžiausią finansinį svertą sukuria garantijos. Kita dažniausiai naudojama priemonė – pirmeilė paskola. Kalbat apie šios rūšies finansavimą, sunku sukurti pradinio finansavimo sverto poveikį, nes kartais tarpininkas paprasčiausiai perskolina pagal mikrofinansų priemonę „Progress“ suteiktą sumą. Tačiau net pirmaeilių paskolų atveju kai kurie tarpininkai prašė 1,5 arba 2 dydžio finansinio sverto koeficiento, o išimtiniais atvejais – finansinio sverto koeficientas siekė 5. Remiantis naujausiomis EIF prognozėmis, bus pasiektas tikslinis mikrofinansų priemonės „Progress“ finansinio sverto koeficientas, kurio dydis 5, nepaisant to, kad pirmeilės paskolos yra populiariausios iš finansuojamų priemonių. Tai daugiausia susiję su didesniu nei planuota garantijų susitarimų finansinio sverto poveikiu.

¹⁰ Žr. 2012 m. metinę ataskaitą <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10430&langId=en>.

¹¹ Iš viso pagal mikrofinansų priemonę „Progress“ skirta 104,2 mln. EUR, įskaitant 2010 m. iš Europos Parlamento parengiamųjų veiksnių plano skirtus 3 mln. EUR.

2.3. Finansuotos ir atmestos paraiškos

Keli pareiškėjai nesugebėjo užbaigti paraiškos pildymo procedūros ir gauti Komisijos patvirtinimo mikrofinansų priemonės „Progress“ garantijoms. Tačiau, kaip ir ankstesniais metais, mažai tikėtina, kad paraiška bus oficialiai atmesta EIF valdyboje, kuriai pateikiamos tik nuodugnai patikrintos paraiškos. Per tarpinį vertinimą bus išsamiau išnagrinėta, kodėl tam tikros paraiškos nebuvo iki galo užpildytos.

3. ĮGYVENDINIMAS MIKROKREDITŲ GAVĖJŲ LYGMENIU

Naujausiais duomenimis iki 2014 m. kovo 31 d. daugiau nei 20 000 galutinių gavėjų iš viso suteikta daugiau nei 182 mln. EUR vertės mikrokreditų. Tai didelis augimas, tačiau tebėra didelė rinkos spraga, kurią reikia užpildyti. Per tyrimą apskaičiuota, kad galutinių gavėjų lygmeniu bendras nepatenkintas poreikis Europoje yra 2,7 mlrd. EUR.

3.1. Mikrokreditų kiekis ir galutinių gavėjų skaičius

Ataskaitos pateikimo dieną buvo 12 690 galutinių gavėjų ir kai kurie iš jų turėjo ne vieną mikrokreditą. Konkrečiau, 5 942 klientai gavo 6 236 mikrokreditus, kurių vertė iš viso – 51,6 mln. EUR ir kuriuos suteikė mikrokreditų teikėjai pasinaudodami finansuojamomis priemonėmis. Pasinaudoję garantijomis tarpininkai galėjo 6 748 mikrokreditų gavėjams suteikti 7 016 mikrokreditų, kurių bendra vertė 69,3 mln. EUR.

Tačiau ne kiekvieno suinteresuoto verslininko mikrokredito paraiška yra patenkinama. Atsižvelgiant į tipinį atmetimo dažnį, manoma, kad buvo atmesta beveik 2 000 paskolų, remtinių finansuojamomis priemonėmis, paraiškų.

3.2. Mikrofinansų priemonės „Progress“ socialinis poveikis ir poveikis užimtumui

Akivaizdu, kad svarbiausias iš sprendime nustatytų mikrofinansų priemonės „Progress“ tikslų bus palankių sąlygų neturinčių grupių įtraukimas.

3.2.1. Palankių sąlygų neturinčių grupių įtraukimas

Duomenys apie mikrofinansų priemonės „Progress“ socialinį poveikį mikrokreditų gavėjų lygmeniu renkami ir Komisijai teikiami kasmet. Atsižvelgiant į tarpinį vertinimą, reikalavimas pateikti šiuos duomenis nesukelia didelės naštos mikrokreditų teikėjams. Daugiau sunkumų gali kilti tiems, kurie vis dar naudoja labai daug popierinių dokumentų. Todėl socialinės atskaitomybės reikalavimas galėtų bendrai turėti teigiamą poveikį mikrokreditų teikėjų vykdomam administravimui. Tačiau toliau pateikti ne visų galutinių gavėjų duomenys, nes neturima visų jų duomenų.

Darbo vietų kūrimas skatinant savarankišką darbą ir naujas įmones

Verslininkystė dažnai vertinama kaip perspektyvi alternatyva samdomam darbui ir gali būti veiksminga kovos su nedarbu priemonė. Sunkumai gauti finansavimą yra viena iš pagrindinių kliūčių būsimiems verslininkams. Tai buvo viena iš pagrindinių mikrofinansų priemonės „Progress“ sukūrimo priežasčių. 2013 m. socialinėse ataskaitose patvirtinama, kad esant pakankamam finansavimui verslininkystė gali klestėti ir padėti palankių sąlygų neturintiems asmenims išbristi iš nedarbo. 60 proc. asmenų, kurių duomenys gauti, mikrokredito paraiškos teikimo metu buvo bedarbiai arba neaktyvūs, o tai yra gerokai daugiau nei 32 proc. 2012 m. Kadangi pagal mikrofinansų priemonę „Progress“ mikrokreditą gaunantys asmenys negali gauti kitokios rūšies finansavimo, tikėtina, kad negavę pagal mikrofinansų priemonę

„Progress“ finansuoto mikrokredito jie būtų likę bedarbiai. Maždaug 38 proc. užregistruotų gavėjų buvo dirbantys asmenys, beveik 2 proc. neatsakė, o likusieji buvo studentai.

Moterys verslininkės

Daugiau kaip 36 proc. užregistruotų verslininkų yra moterys, tai šiek tiek mažiau, palyginti su 39 proc. praėjusiais metais. Trys iš devyniolikos teikėjų, iki ataskaitinės datos pateikusių duomenis, nurodė, kad šiais metais didesnė dalis paskolų buvo suteikta moterims nei vyrams. Šie teikėjai yra du Portugalijos bankai – „Millenium bcp“ (50,03 proc.) bei „Banco Espírito Santo“ (58 proc.) ir Lietuvos bankas Šiaulių bankas (67 proc.). Dar devyni teikėjai taip pat nurodė nemažą moterų gavėjų dalį – maždaug 40 proc. jų portfelio.

Jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių verslumas

Nors dauguma paskolų gavėjų priklauso 25–54 metų amžiaus grupei (84,4 proc.), iš surinktų duomenų matyti, kad mikrofinansų priemone „Progress“ ir toliau naudojasi nemažai jaunesnių nei 25 metų galutinių gavėjų (5,9 proc. gavėjų šioje amžiaus grupėje, palyginti su 5,2 proc. praėjusiais metais). Tarpinio vertinimo ataskaitoje bus pateikti tikslesni duomenys pagal amžių.

Parama mažumoms

Dėl teisinių apribojimų arba šio klausimo opumo informacijos apie paramą mažumoms tebėra nedaug. Daugiau informacijos tikimasi surinkti per tarpinį vertinimą, per kurį be klausimų bus vykdomi ir asmeniniai pokalbiai. Tačiau žinoma, kad kai kurie tarpininkai daug dirba su romų bendruomenėmis, pvz., „Adie“ Prancūzijoje ir „Mikrofond“ Bulgarijoje.

Išsilavinimas

Mikrokreditų gavėjų išsilavinimas įvairus – nuo asmenų, neturinčių jokio formaliojo išsilavinimo, iki universitetinį išsilavinimą turinčių verslininkų. Asmenis, turinčius pradinį išsilavinimą arba neturinčius jokio formaliojo išsilavinimo, įtraukti labiausiai stengėsi du Prancūzijos teikėjai. Tačiau didžiąją dalį „BCC Mediocrati“ ir „Millenium bcp“ gavėjų sudaro išsilavinimą po vidurinės mokyklos arba universitetinį išsilavinimą turintys asmenys. Didžioji dalis verslininkų (turimais duomenimis 42,89 proc.) yra įgiję vidurinį išsilavinimą.

Tvarus poveikis

Iš to, kad paprašyta mažiau garantijų, galima spręsti, kad galutiniai gavėjai gali lengviau grąžinti mikrokreditus. Tai reiškia, kad jie toliau vykdė savo verslo veiklą arba pradėjo samdomą darbą. Kaip tarpinio vertinimo dalis bus atlikta mikrokreditų gavėjų apklausa, iš kurios bus gauta papildomos informacijos apie dabartinę galutinių gavėjų padėtį.

3.2.2. Mažos sumos – didelis poveikis

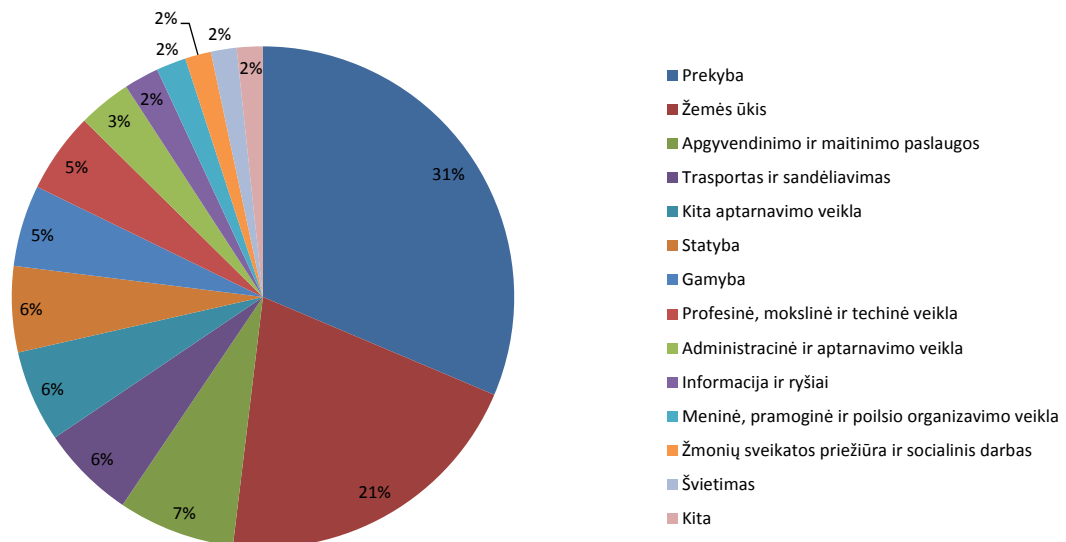
Didžiausia nustatyta mikrokreditų suma yra 25 000 EUR. Per tarpinį vertinimą nustatyta, kad vienas tarpininkas mano, kad ši suma yra per maža. Vis dėlto, atsižvelgiant į ankstesnių metų patirtį, ši riba retai pasiekama.

30 proc. garantijomis užtikrintų mikrokreditų neviršija 5 000 EUR, o 40 proc. yra nuo 5 000 iki 10 000 EUR. Sunku nustatyti aiškias sumų tendencijas. Pavyzdžiui, mikrofinansavimo tarpininkai ne bankai iš Vakarų Europos gali suteikti ir vienus iš mažiausių mikrokreditų (pvz., „Microstart“), ir vienus iš didžiausių (pvz., „Qredits“). Padėtis labai panaši ir mikrokreditų, suteiktų per finansuojamas priemones, srityje. 70 proc. jų neviršija 10 000 EUR, o 51,3 proc. yra mažesni nei 5 000 EUR.

3.3. *Finansuotų verslininkų ir labai mažų įmonių pasiskirstymas pagal sektorius ir regionus*

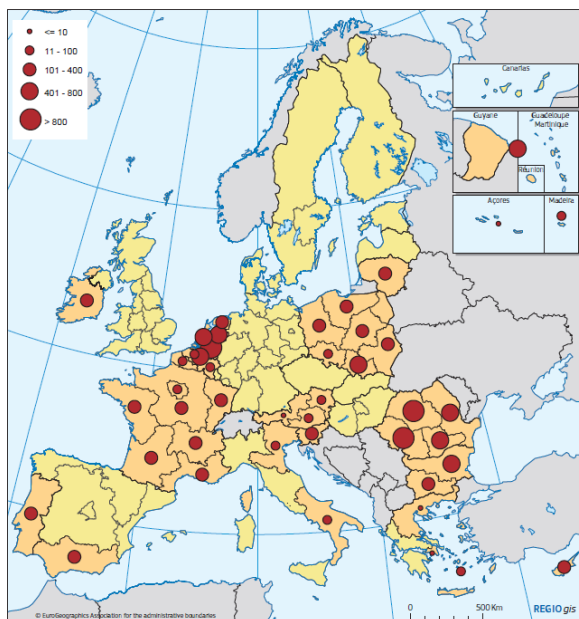
Finansuotų labai mažų įmonių pasiskirstymas pagal sektorius

Pasiskirstymas pagal sektorius tebėra iš esmės panašus kaip ir 2012 m., daugiau nei pusė galutinių gavėjų veikia prekybos (3 proc. daugiau nei pernai) bei žemės ūkio (7 proc. mažiau) sektoriuose.

Finansuotų labai mažų įmonių pasiskirstymas pagal regionus

Toliau žemėlapyje parodytas gavėjų skaičius pagal NUTS 1 regionus 2013 m. rugsėjo 30 d. ir mikrofinansų priemonės „Progress“ geografinė aprėptis. Kai kuriose šalyse, kuriose su mikrokreditų teikėjais pasirašytos sutartys pagal mikrofinansų priemonę „Progress“, gavėjų dar gali būti nenurodyta, nes paprastai užtrunka šiek tiek laiko nuo sutarties pasirašymo iki tol, kol tarpininkas faktiškai suteikia mikrokreditą.

4. PAPILDOMUMAS IR DERĖJIMAS SU KITOMIS EUROPOS SĄJUNGOS PRIEMONĖMIS

Siekiant padėti galutiniams gavėjams ir toliau plėtoti mikrofinansų rinką ES, mikrofinansų priemone „Progress“ siekiama sukurti papildomos naudos užtikrinant veiksmingą koordinavimą bei tinkamą papildomumą kitų ES priemonių atžvilgiu.

Visi mikrokreditų teikėjai turi dirbti su mokymo ir kuravimo paslaugas teikiančiais subjektais, ypač gaunančiais paramą iš Europos socialinio fondo (ESF). Pagal preliminarius tarpinio vertinimo rezultatus apie 50 proc. mikrokreditų teikėjų tai darė. Komisija supranta, kaip svarbu verslo plėtros paslaugos savarankiškai dirbantiems asmenims ir labai mažoms įmonėms, ypač iš palankių sąlygų neturinčių grupių. Todėl ji toliau reikalauja, kad EIF užtikrintų šio pagrindinio reikalavimo vykdymą.

Vien tik mikrofinansų priemone „Progress“ neįmanoma visiškai pašalinti tyrime nustatytos rinkos spragos. Komisija skatina valstybes nares aktyviau kurti mikrofinansavimo priemonėms skirtas nacionalines programas, visų pirma naudojant ESF lėšas. Naujoji Užimtumo ir socialinių inovacijų programa padės užpildyti šią spragą. Programą sudaro trys kryptys: „Progress“, EURES ir Mikrofinansai ir socialinis verslumas. Pagal trečią kryptį mikrofinansams bus numatytas ne mažesnis kaip 86 mln. EUR biudžetas, remiantis veiklą, vykdoma pagal mikrofinansų priemonę „Progress“, ir įtraukiant naują veiklą, pavyzdžiui, susijusią su gebėjimų stiprinimu. Be šio biudžeto, pagal mikrofinansų priemonę „Progress“ grąžintinos sumos bus panaudotos papildomai paramai pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programos trečią kryptį. Šios grąžintinos sumos turėtų būti mokamos nuo 2018 m. iš Komisijos bendro finansuojamų priemonių biudžeto dalies.

Komisijos techninė pagalba mikrokreditų teikėjams – Bendrieji veiksmai mikrofinansų įstaigoms Europoje remti (JASMINE) – buvo labai svarbi vystant rinką nuo jos pradžios 2008 m. iki 2013 m. pabaigos. Atsižvelgiant į iniciatyvos teigiamą poveikį sektoriui ir jos papildomumą mikrofinansų priemonės „Progress“ atžvilgiu, taip pat remiantis suinteresuotųjų subjektų prašymais dėl tolesnio Komisijos veiklos mikrofinansų srityje integravimo, Komisija

ateityje finansuos šios rūšies veiklą pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programos kryptį „Progress“. Komisija ketina išplėsti savo veiklą ir ją pritaikyti, kad padėtų pašalinti rinkos spragas (pvz., teisinių konsultacijų, konkretiems poreikiams pritaikyto mokymo srityse).

5. IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS

2013 m. pasitvirtino lūkestis, kad po lėtos pradžios galutiniams gavėjams teikiamų mikrokreditų skaičius nuolatos didės. Tyrime patvirtinta, kad reikia išplėsti geografinę mikrokreditų aprėptį, taip pat nurodyta, kad visoje ES yra didelė nepatenkinta mikrokreditų paklausa. Šis klausimas buvo sprendžiamas 2013 m. išplečiant mikrofinansų priemonės „Progress“ taikymą trims naujoms valstybėms narėms (Danijai, Slovakijai ir Jungtinei Karalystei), dar dvi bus įtrauktos 2014 m. (Švedija ir Kroatija).

Garantijos pasirodė esą labai sėkminga mikrofinansų paramos priemonė, jų biudžetas turėtų būti visiškai panaudotas iki 2014 m. pabaigos. Pradedant taikyti naujas finansines priemones pagal 2014–2020 m. Užimtumo ir socialinių inovacijų programą, prioritetas bus teikiamas garantijų teikimui mikrofinansavimo tarpininkams.

Socialinėje ataskaitoje patvirtinta, kad mikrofinansų priemonė „Progress“ tapo vis labiau prieinama palankių sąlygų neturinčioms grupėms ir turėjo didelį poveikį darbo vietų kūrimui, nes sudarė lengvesnes sąlygas bedarbiams ir ekonomiškai neaktyviems asmenims gauti finansavimą.

2014 m. prasidės veikla pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programos trečią kryptį. Taikant mikrofinansų priemonę „Progress“ įgyta patirtimi remtasi kuriant šios programos krypties finansines priemones ir priimant sprendimą daugiau dėmesio skirti mikrokreditų teikėjų gebėjimų stiprinimui. Taip pat pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programos pirmą kryptį bus teikiama didesnė techninė parama.

Toliau, kaip planuota, iki 2016 m. bus siūlomi mikrofinansų priemonės „Progress“ produktai siekiant pašalinti finansavimo trūkumą ES mikrofinansų rinkoje. Pasibaigus mikrofinansų priemonės „Progress“ galiojimui, ES grąžintinas likutis bus panaudotas mikrofinansams ir socialinėms įmonėms paremti pagal Užimtumo ir socialinių inovacijų programą.